

Juhendmaterjal põhikooli muusikaõpetajale Kristo Käo koostatud 10 kitarritunni läbiviimiseks

Kristo Käo

Koolikitarr.ee 2013

Euroopa Liit
Euroopa Sotsiaalfond

Eesti tuleviku heaks

1. Tundide teemad

1. TUND

SISUKORD

- Mänguasend
- Parema ja vasaku käe töö
- Helirida soolokeeltel

2.TUND

SISUKORD

- Pöidla töö
- Helirida bassikeeltel
- Helirida C-C

11
TUND

SISUKORD

- Akordide moodustamine
- Akordide vahetamine
- Parema käe töö

Tüüpiline akordijärgnevus:
I-IV-V

3.TUND

4.TUND

Näe, nii kirjutatakse
sinu nimi!

Küll need võõrkeeled
on ikka rasked...

SISUKORD

- Akordide sõrmitsemine ehk arpedžo
- Klõpsuga rütm
- Mis on bass?

Tüüpiline akordijärgnevus:
I-II-IV-V

5. TUND

SISUKORD

- Helistiku muutmine
- Rütmid ja taktimõõd
- Pentatoonika

Tüüpiline akordijärgnevus:
I-vi-IV-V

SISUKORD

- Septakord
- Bluus
- Improviseerimine ja kuulmise järgi mängimine

Tüüpiline akordijärgnevus:

I-vi-IV-V

SISUKORD

- Pull-off
- Arpedžo jätk
- Pilliõppe mängud

Tüüpiline akordijärgnevus:
12-taktiline bluus

7.TUND

8.TUND

SISUKORD

- Hammer-on
- Kvindiga mängimine
- Nootide leidmine kitarrikaelal

Tüüpiline akordijärgnevus:
i-VII-VI-V

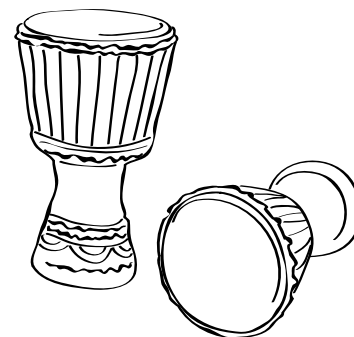

SISUKORD

- Barré-võte
- Lihtakordid ja tüüpakordid
- Mis on riff?

Tüüpiline akordijärgnevus:
I-V-vi-IV

9.TUND

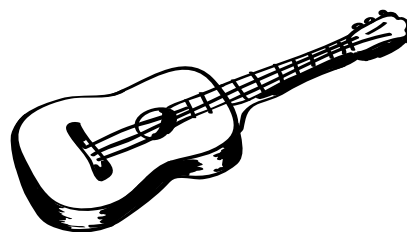
10.TUND

SISUKORD

- Flažoletid
- Häälestamine
- Bassi ja viisi korraga mängimine

Tüüpiline akordijärgnevus:
kvindiring ja sekvents

2. Soovitused ja näpunäited tundide kaupa

ÕPETAJA JUHEND

1-10 TUND

Aastatel 2011–2013 toimusid Eesti Muusikaakadeemia täienduskoolituskeskuse ja Kitarrikooli koostöös mahukad koolitused muusikaõpetajatele, mille käigus valmis ka veeb www.koolikitarr.ee. Seal leidub palju kitarrimängu õpetamist puudutavat materjali ja on ka võimalus oma õpetamiskogemusi jagada.

Käesolev õpik on mõeldud õpetajaga koos õppimiseks. Siinsete, õpetajale mõeldud märkuste ning oma kogemuste abil tuleks tunnid ette valmistada. Kui olete andnud kasvõi paar tsüklit kitarril algõpetust, saab ka endal kõik palju selgemaks.

Seniste kogemuste järgi tean, et koolide muusikaõpetajatest võivad saada väga head kitarrioõpetajad: gruppitunni tegemise kogemus on olemas, tuleb vaid veidi spetsiifilisi teadmisi lisada.

TUNDIDE LÄBIVIIMISEL

KASUTAN JÄRGMISI ABIVAHENDEID:

Igas tunnis:

- kitarrid (kõigi õpilaste jaoks)
- häälestusaparaat
- tahvel
- arvuti ja Internet
- videoprojektor
- kölarid
- väljatrükitud harjutused, kus vaja
- jalatoed (mõnele meeldib ja mõnel ei pruugi jalad tallaga maha ulatuda)

Vastava teema juures näitamiseks:

- Capodaster
- helihark

- erinevad häälestusaparaadid
- elektrikitarr, basskitarr
- keelte vahetamise tööriist

Igaks juhuks on käepärast:

- varukeeled (kõikidele pillitüüpidele)
- küünekäärid
- eelmise tunni harjutuste väljatrükid unustajatele
- varukitarrr

Tunnid I–V tuleks teha järjestikustel nädalatel ja võimalikult täpselt plaani järgi. Tunnid VI–X on küll samuti loogiliselt järjestatud, aga nende hulgast võib valida meeldivamaid teemasid ja jätta mõned ka välja.

Kõik harjutused ei saa koduse tööta välja tulla, kuid tunnis saab kõike siiski proovida.

TÖÖRIISTAD VEEBIS:

- www.chorderator.com Akordide moodustamise mootor. Leiab kõik võimalused kitarril mingit akordi mängida. Osa neist pole inimesele jõukohased. Kõige lihtsam ja levinum variant on tavaliselt vasakult esimene. Kasutan pea igas tunnis. Samas kohas on ka tööriist, mis aitab akordidele nime panna (Chord Designer).
- www.scalerator.com Skaalade ehitamise tööriist. Kasutan, kui moodustame akorde või kui juttu on

soolode mängimisest ja bluusist.

- www.strumpatterns.com Parema käe rütmide kollektsioon taktimõõtude kaupa. Tuleb arvestada, et osa toodud rütmidest on vaid harjutamiseks, reaalses mängus neid vaja ei lähe.

- www.kitarrikool.ee Kogu siinse raamatu materjal koos heli- ja videonäidetega on mul alati tunnis lahti.

- www.koolikitarri.ee Pigem õpetajale endale lugemiseks kui tunnis kasutamiseks.

- www.metronomeonline.com Lihtne metronoom.

- www.drumbot.com Metronoomid, rütmimasinad – tempo määramise tööriist.

I TUND

Enne esimest kitarritundi

1) Selgitan varakult välja, kas grupis on vasakukäelisi. Kui on, valmistan ette vasakukäelise pilli (keeled tagurpidi). See võtab 30 min, lisaks veel keelte venimine ja häälestamine. Seega tuleb töö ära teha eelmisel päeval. Vasakukäelistele saab kohandada vaid nailonkeeltega pilli, millel on sümmeetriline kere.

Tasub õpilastele varakult mainida, et pikkade küüntega mängida ei saa.

Mul on käärid kotis ja neid läheb alati tarvis.

2) Pillid tuleb varakult häälede panna, hea, kui eelmisel päeval. Arvestan 24 kitarri häälestamiseks 2 tundi: tunni häälestan (2–3 min kitarri kohta), pool tundi lasen seista ja poole tunniga käin veelkord üle (1 min kitarri kohta).

Jätan varuaega, juhaks kui mõni keel puruneb. Kõige rohkem kulub 4. keeli. Keelte vahetamiseks on vaja spetsiaalset keelte kerimise tööriista. Ilma selleta võtab vahetamine kordades kauem aega. Metallkeelte vahetamisel läheb vaja ka näpitsaid ning enamasti puruneb 1. keel.

3) Kui võimalik, tõstan lauad klassi ühte äärde ja jätan vaid toolid. Nii tegelevad õpilased ainult pillimänguga. Esimeses tunnis ei ole ühtki paberit vaja vaadata. Nii saan ka ise õpilaste mängu paremini jälgida.

Pillimängu asend

Suurem osa lastest võtab pilli õigesti kätte loomulikust tarkusest. Korrigeerida tuleb vaid neid, kes ei istu sirge seljaga, kel on kitarri pea madalal või pill kandle moodi süles. Kitarri kael peaks olema põrandaga paralleelselt

või veel parem, kui on tõusva nurgaga. Sõrmlaud põrandaga risti. Oluline on põhimõte, et vasak käsi pilli hoidmisel ei osale!

Harjutus nr 1

Kõigepealt katsetame heli tekitamist tugilöögiga: põial kõige jämedamale keelele, nimetissõrm kõige peenemale. Põial toetab, sõrm vajutab keelt nii, et liigub naaberkeele vastu. Kui kõik on heli kätte saanud, tõmbame ühtlases tempos esimest keelt, kuni tempo ühtlustub. Siis teeme harjutuse läbi – esialgu i-sõrmega, siis m-sõrmega ja lõpuks vaheldumisi, nagu kirjas.

Mängimise käigus räägin jooksvalt, mida hetkel teeme: mitu korda on veel tõmmata, mis keelele nüüd liigume. Mainin ka seda, et keeli loetakse alates peenemast. Mängimise ajal on hea rääkida, sest hoian nii aega kokku, ei tee igast infokillust suurt numbrit ja samas ei lase tunni tempot kohe alguses alla. Laps tahab mängida. Teooria on vaid tunni liigendamiseks ja mõningate puhkepauside võimaldamiseks.

Parema käe asend

Kui harjutus mängitud, räägin parema käe asendist: põial toetub 6. keelele,

sõrmed tõmbavad keeli ja mujalt käsi vastu kitarri ei puutu. Kui kõik sõrmed 1. keelele ritta panna (väike sõrm ja põial ka!), siis ongi käes hea parema käe asend. Tuleb veel jälgida, et ranne ei oleks liiga kumer ega nõgus.

Keeli võib tõmmata erinevatest kohtadest – roobi ligidalt saame teravama ja kõlaava kohalt pehmema heli. Nailonkeeltega kitarril on normaalne heli tekitamise koht kõlaava ja roobi vahelisel alal, aga sõltub ka lapse käe suuruselt, kuidas tal mugav on.

Tutvustan parema käe sõrmede tähistust. Hetkel läheb vaja sõrmi i ja m, hiljem ka p ja a. Väikest sõrme me selle kursuse raames ei kasuta.

Harjutus nr 2

Liitub vasak käsi. Räägin, et vasaku käe ülesanne on vajutada keeli vastu astmetraate ehk metallist ribisid kitarri sõrmlaual (näitan). Kokku võib traate olla kuni 24, aga kõiki ei lähe algul tarvis. Astmeid loendatakse alates laiemast. Praegu hakkame mängima esimese 3 astme piires.

Proovime harjutuse kõik 4 rida katkestamata läbi mängida. Töö käigus

hõikan ette, kui tõmbame keelt 4 korra asemel 3, siis 2 ja lõpuks 1 korra. Parema käe sõrmed ikka vaheldumisi!

Vasaku käe asend

Tähtis on, et sõrm, mis vajutab, ei puudutaks naaberkeeli. Selleks tuleb vajutada sõrme tipuga. Põial toetab sõrmi nimetissõrme vastas, hoolimata sellest, milline sõrm parajasti vajutab.

Tutvustan vasaku käe sõrmede tähistust – numbrid 1–4, põialt ei tähistata. Muusikastiilides, kus kasutatakse vajutamisel ka põialt, on tähistus T.

Harjutus nr 3

Esmalt püüame sättida 1. ja 3. sõrme keelele üheaegselt. Kui õnnestub, on vasaku käe asend (ja pillimängu asend tervikuna) piisavalt hea. Katkestusteta mängime läbi harjutuse mõlemad read (nii 1. kui 2. keelel). Lisandub lahtine keel ja mängime jälle mõlemal keelel läbi. Oluline on jälgida, et 1. sõrm oleks võimalikult paigal. Kellel 3. sõrm astmetraadi ligidusse ei ulatu, võib kasutada ka 4. sõrme.

Harjutus nr 4

Siia tuleb jõuda 20–25 minutiga. Joonistan tahvlile kitarri 3 esimest

astet: 1. keel üleval, kitarri pea vasakul. Märkin keeltele noodid, mida harjutustes kasutasime: 3 lahtist keelt ja 5 vajutamiseega nooti. Tuletan õpilastega koos meelde, et üldse on lääne muusikas noodinimesid 7 ja igaks juhuks kirjutan ka ABCDEFG tahvlile, alustades just A-st.

Seni mängitud harjutustes oli kokku 8 nooti, järelikult on kõik maailma noodid juba läbi mängitud. Mainin, et nende nootidega saab ära mängida tuhandeid viise. Kõigepealt märkin skeemile lahtiste keelte nimed: 1 (E), 2 (B), 3 (G) ja palun õpilastel need meelde jätta. 20 sek pärast kontrollin: hõikan ühe neist kolmest tähest ja kõik tõmbavad nii kiirelt, kui saavad, õiget keelt.

Märgime koos skeemile ka ülejäänud nootide nimed. Püüan küsimuste abil õigete tulemusteni jõuda.

Seejärel annan 1 min harjutamiseks, et mängida helirida alates lahtisest 3. keelest kuni 1. keele III astmeni ja tagasi. Käin klassis ringi ja aitan neid, kes aru ei saanud. Peamiselt on probleeme nootide järjekorraga. Kleepsudest on siin palju kasu. Siis mängime aeglases tempos koos.

Kõigepealt alt üles. Kõiki noote topelt, et jõuaks paremas käes i- ja m-sõrmi vaheldada.

Kui kitarridel on noodikleepsud, hoian selgituste pealt igas tunnis palju väärtuslikke minuteid kokku. Kleepse saab Kitarrikoolist.

Harjutus nr 5

Kirjutan tahvlile harjutuse esimese rea numbritena: 0000 33 11. Mängime koos 4 korda läbi. Siis mängin ise akorde Am, G, F ja õpilased peavad võimalikult täpselt tempot hoides meloodiat mängima. Üldiselt saab sellega igaüks hakkama.

Joonistan juurde teise rea: 8888 77 55. Räägin, et kõrgemate astmete leidmisel on abiks täpid kitarrikaela küljel. Täpid on kindlasti V ja VII astmel, vahel ka mujal. Vasaku käe sõrmestus: väike sõrm (4. sõrm) VIII astmel, naabersõrm (3.) VII astmel, ja kuna nüüd jääb üks aste vahele, jätame ka sõrme vahele ning V astme nooti hakkab vajutama 1. sõrm. Püüame kõik need 3 sõrme korruga keelele asetada, kuigi neid korruga vaja ei lähe.

Mängime koos ka selle rea 4 korda läbi ja siis jagan grupi kaheks. Ühed

alustavad 1. reast ja mängivad 4 korda läbi. Teine rühm alustab 2. reast ja mängib 4 korda läbi. Kui oma rida mängitud, tuleb võtta teine rida. Seisma jääda ei tohi, muusika tiksub kogu aeg edasi. Ise mängin akorde ja kvinte erinevate rütmidega.

Harjutuse 3. reani alati ei jõua. See võib jääda ka järgmiseks tunniks. Kui aega on, õpime ka selle ära ja mängime juba kolme rida korruga (jagan grupi kolmeks). Vasaku käe sõrmestus on 421.

Koolitunnis õpetades kodutööd ei jätta, huviringi õpilastele jääb kodus helirida (harjutus nr 4) ja harjutus nr 5. Kodutöö annan paberil kaasa või lasen juba tunnis vihikusse kirja panna.

NB! Esimene tund on väga tähtis!

Tuleb korralikult valmistuda, jälgida kella, hoida tempot ja jõuda kindlasti ka viimase harjutuseni, kus tekib juba muusika tegemise tunne.

Kuigi püüan pidevalt ka õpilaste mängutehnikat jälgida, ei hakka ma neid asjatult kiusama, kui kõik pole nii nagu pildil – tehnika õppimine võtabki aega ja pealegi saab igasuguse tehnikaga mingil tasemel mängida.

Kui teen pikemat tundi (60–90 min), mängin pärast helirea harjutust ka ise lastele pilli ja räägin, mida kitarriga teha saab. Seletan, mis on meloodia, mis harmoonia, mis rütm ja miks kitarr just väga hea saatepill on (parim rütmi ja harmoonia kombinatsioon – parem käsi on justkui trummar ja vasak käsi mängib harmooniat).

Oluline, et tekiks perspektiiv – mida me õppima hakkame, kuhu jõuame ja mida selleks peab tegema.

II TUND

Soojendus

Alustan tundi tuttava harjutusega soolokeeltel, vaheldumisi sõrmedega. Kui tempo on stabiilne, hakkam rütmi keerukamaks muutma. Näiteks: ta-titi-ta-titi.

Harjutus nr 6

Palun jälle kõik parema käe sõrmed 1. keelele asetada, ka pöidla. Pöial saab olla sõrmedest vaid eespool, mujale ei mahu. Kui asend käes, liigub pöial 2. keelele ja hakkab keelt tõmbama. Ülejäänud sõrmed jäävadki 1. keelele toetuma. Pöidlaga mängides ei pea tingimata naaberkeele vastu minema. Mängime kuni 6. keeleni ja tagasi.

Harjutus nr 7

Lisandub vasak käsi. Kirjutan tahvlile numbrid 22 33 22 00 ja iga sõrm vajutab vastavale astmele. Seega saame vasakul käel praegu kasutada 2. ja 3. sõrme. Hea, kui õnnestub 2. sõrme võimalikult palju paigal hoida. Paremal käel mängib põial.

Mängu katkestamata liigume sama harjutusega 5. keelele.

6. keel vajab eraldi selgitust. Püüdke panna 1. ja 3. sõrm korraga keelele. See on üsna raske võte ja kui õnnestub, on pillimängu asend piisavalt hea. Kui ei õnnestu, tuleb 1. sõrm veidi külili asetada, ei pea tingimata sõrme kõige teravama tipuga vajutama, vaid pigem põidlapoolse osaga. Samuti võib 3. sõrme asendada 4. sõrmega või loobuda 1. sõrme paigale jätmisest. Olulisem on see, et III astmele vajutav sõrm ikka astmetraadi ligidusse satuks ja puhas heli kõlaks.

Harjutus nr 8

Joonistan tahvlile bassikeelte helirea, nagu varem olin teinud soolokeelte helireaga. Kirjutan esmalt lahtiste bassikeelte nimed: 6. (E), 5. (A), 4. (D) ja palun meelde jätta. Kontrollin. Siis kirjutan ka eelmisel korral õpitud

lahtiste soolokeelte nimed ning küsin juba kõiki 6 keelt.

Edasi mängime bassinoodid helireaks, aga jätame F-i välja. Mängime E-st E-ni, kõiki noote ikka topelt, nii on lihtsam aeglast tempot hoida.

Harjutus nr 9

Siinkohal räägin veidi kitarrimuusika kirjaviisidest – noodikirjast ja piltkirjast ehk tabulatuurist. Keskendume siin kursusel tabulatuurile. Tabulatuure on samuti erinevaid, praegu on levinuim selline, kus 1. keel on üleval ja astmeid tähistatakse numbritega. Tabulatuur pole vaid kitarrimuusikas kasutusel, on ju ka löötsatabulatuur, plokkflöödi asendite pildid ja koguni orelitabulatuur.

Nüüd näitan esimest korda trükitud harjutust. Alustame ekraanilt ja hiljem jagan välja. Alustame 1. reast ja püüame kohe pähe õppida. Vasakul käel kasutame praegu vaid üht sõrme, nt keskmist, paremal käel põialt.

Kui esimesed 2 rida õnnestuvad, mängime läbi teise poole. Seal on vaja keeli tõmmata vaheldumisi i- ja m-sõrmega, mitte põidlagi. Raske on järje pidamine. Juhin laste tähelepanu

sellele, et ei ole mõtet kokku lugeda, mitu nulli järjest mängida tuleb, vaid lugeda vastavalt taktimöödule kolmeni. Ja sinna vahele võib öelda ka "ja".

Harjutuse kaks poolt on mõeldud korraga mängimiseks. Jagan grupi kaheks ja kordame, kuni hakkab välja tulema. Siis vahetame rühmad.

Harjutus nr 10

Kuna järgmises tunnis hakkame moodustama akorde, võib ettevaatavalt läbi mängida helirea C-st C-ni. Parema käsi mängib bassikeelte noodid põidlagi, soolokeelte noodid i- ja m-sõrmega.

Kui on võimalus jätta kodutööd, siis selleks oleksid harjutused 9 ja 10.

III TUND

Akordide moodustamine

Alustan tundi kokkuvõttega õpitud nootidest: mängime läbi helirea G–G (kirjutan noodinimed tahvlile), siis E–E (samuti noodinimed tahvlile, eelmise rea alla) ja siis rühmiti neid heliridu korraga. Mängin mõlemat kaasa. Pikad noodid, ühekaupa. Kui tuleb ilusti välja, kuuleme, et heliread sobivad kokku.

Täpselt teineteise alla kirjutatud ridade puhul on hea näidata, et korraga kõlasid noodid, mis olid tertsi suhtes (üle ühe).

Küsin õpilastelt, mis on akord. Jõuame selleni, et akord on kooskõla, kus korraga kõlavad vähemalt 3 nooti. Kui tahame heakõlalist akordi, peame need 3 nooti paigutama tertsidena. Lisan kolmandaks reaks teiste alla C–C ja ongi akordid olemas. Vahel õnnestub kolmes rühmas need korraga läbi mängida. Proovime kuulmise järgi duuri ja molli eristada (mängin igale õpilasele ühe akordi).

Selleks et ühel kitarril kolmkõla mängida, tuleb vajalikud noodid leida erinevatelt keeltelt. Võtan ekraanile 1 positsiooni helirea ja õpilased võtavad ette tühja akordilehe. Alustades 1. keelest leiame noodid C–E–G ja näeme, et alla tuleb vajutada vaid 2. keele 1 aste (C–kleeps). Samuti teeme G ja Em–iga. Neis kasutame nelja keelt.

Harjutus nr 11

Loen rütmi kaasa: “Tõmbame, vahetame, vahetame, vahetame.” Peatumata vähendame pause,

aga tempot ei tõsta. Ilma pausita vahetada pole vaja. Käime läbi kõik akordipaarid. Parema käe tööst akordide tõmbamisel praegu pikalt ei räägi, sest tähelepanu läheb vasakule käele. Ütlen vaid, et tuleb sõrmega keelte pihta lüüa.

Harjutus nr 12

Alustuseks vaatame läbi tabulatuuris kirjas oleva meloodia. Kõigepealt koputame rütmid läbi, siis mängivad õpilased viisi ja õpetaja akorde. Hiljem vastupidi ja siis ainult õpilased kahes grupis.

Harjutus nr 13

Näitan erinevaid võimalusi, kuidas keelte pihta lüüa: ühe sõrmega, mitme sõrmega, pöidlaga, küünega, ilma küüneta (pehmem heli). Käsi peab liikuma võimalikult vähe.

Tüüpilised akordijärgnevused I

Kuulame YouTube’ist mõnd näidet kolme akordiga harmooniatest.

Kodutöö võimalus: akordiharjutus.

IV TUND

Alustan tundi sellest, et lasen veelkord kõigil tõmmata 1. keelt nii, et sõrm

läheb pärast tõmmet 2. keele vastu. Ütlen, et see on tugilöök. Kasutatakse aga ka varianti, kus sõrm järgmise keele vastu ei puutu – see on vabalöök. Edaspidi lähebki meil peamiselt vaja vabalööki, nii et katsetame. Ei tule hästi välja, sest käsi hakkab hüplema. Peaasi, et põial ikka toetaks. Natuke pusime, siis lähme harjutuse juurde – see paneb üsna hästi käe asendi paika.

Harjutus nr 14

Kindlasti tuleb siin ise ette mängida, muidu hakkavad 4/4 taktimõõdus mängima (jätavad pausi takti lõppu). Kui mõlemad read mängitud, ütlen, et mänguvõtte nimi on arpedžo ja uurin, kas õpilased on harfi näinud (sealt see nimi ju tuleb). Kuna tegemist on akordimängu võttega, ongi tähtis, et me naaberkeeli ära ei summutaks, muidu akord ei kõla. Seepärast ongi vaja vabalööki.

Harjutus nr 15

Kui uued akordid (Am ja D7) kirja pandud, proovime neid tuttava pausidega skeemi järgi vahetada. Seejärel katsetame rusikaga keelte summutamist (peab tekkima väike klõps, tähtis on, et löök toimuks umbes kõlaava piirkonnas).

Harjutus nr 16

Vaatame ainult harmooniat. Kes tahab, mängib viisi kodus. Harjutame kordusmargini (edasi on nagunii sama). Mängin ise viisi, õpilased püüavad akorde vahetada. Kohe ei õnnestu.

Harjutus nr 17

Kui bassi mõiste seletatud ja õiged bassinoodid leitud, mängime bassi läbi. Eialgu tõmbame vaid takti 1. löögil, hiljem nii nagu kirjas. Pöidlaga. Ise mängin viisi juurde. Kuulame ka originaalesitust ning püüame tabada bassi rütmi. Lasen lastel arvata, mis pillid seal mängivad ning lõpuks avaldan saladuse, et ei ühtki pilli peale inimehääle.

Tüüpilised järgnevused II

Kirjutan tahvlile G, Am, C, D7 ja loen grupi neljaks. Igaüks vastutab ühe akordi eest. Paneb selle peale ja tõmbab vaid siis, kui tema kord. Et ei tekiks müra, tuleb tõmmatud akord ka summutada (klõpsuga). Algul on vaja veidi dirigeerida ja ette hõigata, aga kui juba toimib, võtab igaüks järgmise akordi ja teeme sama asja veel. Mängin peale "Love Is All Around" melodiat (The Troggs) ja võtame paari ringi järel järgmise akordi jne, kuni kõik on saanud kõiki akorde mängida.

Juhin tähelepanu, et tegemist on täpselt sama harmooniaga, mis Bobby McFerrini loos. Seega on tegemist tüüpjärgnevusega, mis pole kellegi oma, ja lood ongi ju väga erinevad.

Kodutöö võimalus: "Don't Worry Be Happy" akordid klõpsuga.

V TUND

Harjutus nr 18

Tuletame meelde eelmise korra arpedžo ja lisame vasaku käe G ning Em-i. Em-i puhul ei ole vaja ühtki keelt alla vajutada, kuna parem käsi tegutseb vaid soolokeeltel ja need annavadki õige kolmkõla. Ise mängin juurde bassi ja viisi. Eraldi harjutame C ja D7 vahetamist (algul keelte pihta lüües, siis juba arpedžoga). Kui ka bass üle vaadatud, siis grupp kaheks ja mängime. Meloodia mängimine jääb õpetajale või hiljem ka neile, kes veidi rohkem oskavad või kel kodus võimalik harjutada.

Kuulame ka "Ojalaulu" originaali ning paneme tähele, et meie õpitud akordid ei klapi. Helistik on erinev! Hea põhjus rääkida helistiku muutmisest. Lühidalt muidugi. Väike teooripaus ja mängime edasi.

Parema käe rütmid

Proovime mõned parema käe rütmikombinatsioonid läbi (vasakus käes G-duur või kaetud keeled). Kõige lihtsam on imiteerimise teel, aga vaatame korra ka nooti, et näha nooli, millega tõmbamise suunda märgitakse. Mõne jaoks on noolte suund ebaloogiline, aga noodikirjas on kõrgemad noodid just üleval, seepärast läheb ka nool üles, kui on vaja tõmmata basside poolt pöranda poole. Siin on esimest korda tarvis ka alt üles tõmmet.

Harjutus nr 19

Proovime vähemalt kõige lihtsama kombinatsiooni käima saada. Algul mängin ise kõike kaasa, hiljem mängivad pooled bassi. Katsetame solo mängimist. Eialgu piiran õpilasi kolme noodiga (1. keel lahtine, III ja V aste). Ise mängin akorde, nemad pusivad soolot.

VI TUND

Kui septakordi põhimõtte seletatud (hästi lühidalt), siis joonistan A ja E skeemi ning arvutame sõrmedel välja, mis on nende akordide septimid ning lisame akordile. Teeme läbi varasemast tuttava pausidega akordivahetuse harjutuse.

Harjutus nr 20

Kõigepealt 4 lööki taktis, siis svingirütmiga (alla-üles). Rõhutame taktide algusi (tõmbame rohkem keeli ja rõhututel osadel vähem).

Harjutus nr 21

Siin on vaja paremat käelaba veidi keeltele või roobile toetada, et vajalik täpsus saavutada. Ikka svingirütmiga, kuigi kirjas on võrdsed noodid.

Bluusi soolo

Kui eelmisel korral õpitud helireale lisada üks noot, saamegi bluusiskaala. Kuulame B. B. Kingi pala "Blues Boys Tune" või mõnd muud instrumentaallugu, kus soolo hästi kuulda ja kasutatakse väga väheseid noote. Näitan ekraanil, kuidas töötab Scalerator.com – abiks neile, kes tahaksid soolo mängimisega tegeleda. Samuti näitan, kuidas YouTube'ist soolode harjutamiseks taustu leida (nt "A minor blues backing track").

Kodutöö võimalus: "Ojalaulu" akordid arpedžoga.

VII TUND

Harjutus nr 22

Kui oleme veidi legatovõtet katse-

tanud (ei pea tingimata 3. sõrmega, võib ka 2.-ga), mängime läbi harjutuse esimese poole. Kui tuleb stabiilses tempos välja, mängin akorde juurde (kvintidena). Kui terve harjutus õnnestub ja aega jätkub, võib proovida ka 2. keelel. Siis on tõmbaval sõrmel vähem ruumi liikuda.

Harjutus nr 23

Kui on aega, mängime läbi helirea G-G, aga kõrgendame F-i, et saada G-duur. Seejärel moodustame eelmise tunni teadmistega septakordi G-st ja saame Gmaj7 ehk GM7. Harjutame Gmaj7 ja Bm-i vahetamist (1. sõrm jääb paigale) ja seejärel mängime terve harmoonia läbi. Esialgu üks löök taktis. Siin võiks ka meloodiat harjutada, see on hästi lihtne.

Arpedžo

Harjutame esialgu lahtistel kehtel 3-4 kombinatsiooni läbi ja siis mõtleme, milline sobiks Lotte lauluga. Selgub, et pea kõik toodud kombinatsioonid eeldavad täielikke akordikujusid. Võibki tutvustada C-, Am-i ja G-kujusid koos bassidega.

Kodutöö võimalus: Lotte laulu akordid ja meloodia.

VIII TUND

Harjutus nr 24. Hammer-on

Nagu eelmise tunni alguses jõuame sammhaaval harjutuse mängimiseni. Siin ei saa akorde kaasa mängida ja võte on ka sedavõrd raskem, et ei pruugi kohe õnnestuda. Hammer-on'i ja pull-off'i kombineerimine on võimalus neile, kes usinalt harjutavad. Tunnis mängimiseks see päris jõukohane pole.

Harjutus nr 25. Kvindiga mängimine Alustame katsetamist V või III astmel 6. keele bassiga (vastavalt A- või G-kvint) ja hakkame neid vahetama, 4. löögil paus. Eraldi tuleb tähelepanu pöörata parema käe tööle. See on sarnane kvintidega bluusi mängides – käelaba peab pisut roobile toetuma, et vajalikku täpsust saavutada. Lisame ka I astme kvindi – F.

Harjutus nr 26

Kuulame läbi Ramonesi originaali ja kui pole väga suur seltskond, katsetame kuulmise järgi A-, G- ja F-kvintide järjestamist. Kui oleme intro kätte saanud, jagan lehed välja. Harjutame ja püüame lõpuks koos videoga terve loo ära mängida. See on paremale käele suur koormus, aga kontserdil võib ka

25 lugu järjest olla, nii et vaja trenni teha.

Nootide leidmine

Võtame alustuseks 5. keele. Kirjutan ABCDEFG tahvlile ja märgin ära BC ja EF ehk kohad, kus noodid üksteisest poole tooni kaugusel. Selle teadmisega lasen igaühel leida 5. keelel kõik noodid, kuni ring saab täis. Seejärel ka 6. keelel.

Tüüpiline järgnevus

Kuulame mõnd näidet või mängin ise midagi ette. Kuna F-duuri pole praeguse seisuga õpitud, ei saa järgnevust kõigiga läbi mängida.

Kodutöö võimalus: midagi kvintidega, kas Ramonesi lugu või "Auld Lang Syne" raamatu lisadest.

IX TUND

Barré

Alustame barré'ga katsetamist V astmelt suure barré'ga. Püüame kõik keeled kõlama saada. Kasutame sirge sõrme põidlapoolset serva ja ka jõudu läheb tarvis. Joonistan tahvlile F-duuri võtte nii suure kui väikese barré'ga ja püüame mängida.

Harjutus nr 27. Riff

Vaatame videot saja kuulsa rifiga ja lasen õpilastel kuulamise ajal tuttavad lood numbriga ära märkida – lihtsalt selleks, et nende tähelepanu hoida. Hiljem küsin, palju tuttuvaid lugusid oli. Rekord on 50 kandis, tüüpiline juhtum 25. Räägime sellest, millest on üks poplaul kokku pandud ja mis see riff ikkagi on. Seejärel mängime õpikus toodud paar riffi läbi. See on esimene katse barré'd kasutada.

Harjutus nr 28

Alustuseks vaatame kasvõi osaliselt läbi Axis of Awesome'i video ja räägime seejärel sellest, miks hoolimata samast tüüpjärgnevusest ei aja me neid tuntud lugusid segamini ja tegemist pole plagiaadiga (erinev rütm, meloodia, tempo, helistik, pillid, stiil). Panen järgnevuse tahvlile ja mängime läbi. Seejärel katsetame reggae-rütmiga ja vaatame mõningase proovimise järel ka Jason Mrazi video läbi.

Koduse töö võimalus: paar riffi või siis toodud tüüpjäregevus reggae-rütmiga.

X TUND

Harjutus nr 29

Proovime soojenduseks flažolette kõlama saada ja seejärel katsetame lahtiste keelte tõmbamist p- ja i-sõrmega vaheldumisi. Kui lahtistel kehtel õnnestub, võtame ette harjutuse.

Harjutus nr 30

Mängime kõigepealt viisi ilma bassita läbi, seejärel proovime eraldi kahehäälsed võtteid.

Tüüpjärgnevus

Kuulame Pachelbeli ja mõnd sama harmooniaga lugu ning mängime ka ise D-duuris järgnevuse läbi. Uus akord on F#m, mida proovime nii suure kui väikese barré'ga.

Tunnid I–V tuleks teha järjestikustel nädalatel ja võimalikult täpselt plaani järgi. Tunnid VI–X on küll samuti loogiliselt järjestatud, aga nende hulgast võib valida meeldivamad teemad ja jätta mõned ka välja. Kõik harjutused ei saa koduse tööta välja tulla, kuid tunnis saab kõike siiski proovida.

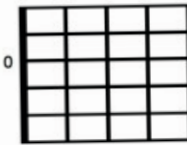
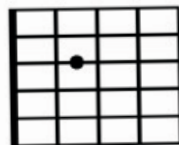
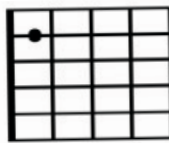
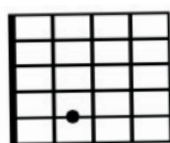
Kitarrikursuse kontrollküsimused

1. Nootide tundmine.

a) Märki skeemile noolid **a, f, c** (kirjuta tähed juurde).

b) Mis on nende nootide nimed? Kirjuta tähed juurde:

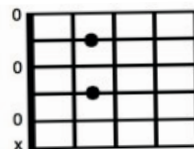
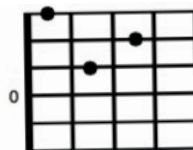
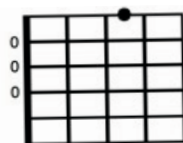

2. Akordide tundmine.

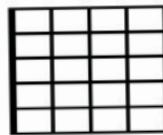
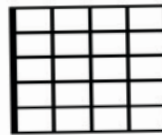
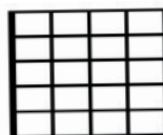
a) Mis on akordi nimi, kui ta koosneb nootidest **g, b, d** ?

b) Millised kolm nooti peavad korraga kõlama, et akordi nimi oleks **C-duur**?

c) Märki akordide juurde nende nimed. Kui kahtled, proovi kitarril järele:

d) Joonista skeemidele järgmised akordid: Am, C, E.

3. Mõisted.

a) Mis on akord?

b) Mis on meloodia?

c) Mis on bass?

d) Kuidas nimetatakse mänguviisi, kui akordiheliseid tõmmatakse eraldi, mitte korraga?

e) Mis on tert्स?

f) Tõmba ring ümber muusikastiilidele, kus kitarr on tingimata vajalik:

rokk, punk, *funky*, *reggae*, *house*, *trance*, klassika, folk, koorimuusika, flamenko, disko.

4. Lisaküsimused.

a) Mis Sulle sel kursusel kõige **rohkem** meeldis?

b) Mis Sulle sel kursusel kõige **vähem** meeldis?

Aitäh!
Sinu õpetaja

kitarrikool.ee

KITARRI HÄÄLESTAMINE

Tavaliselt algavad kitarriõpikud häälestamisega. Tegelikult võtab häälestamise õppimine sama kaua aega kui mängima õppimine. See õpik on mõeldud õpetajaga koos õppimiseks ja loodan, et oled saanud alati mängida korralikult häälestatud kitarril. Häälestamisest võiks kirjutada terve raamatu ja tegelikult olengi seda juba teinud. Saad sellele materjalile tasuta ligi Kitarrikool.ee lehel sisse logides. Siin aga lühidalt paar asja, mida häälestades jälgida.

Häälestamine keelte võrdlemise abil

1. Keera 1. keel helihargi, häälestusvile või mõne hääles pilli järgi häälede (noot on E).
2. Vajuta 2. keel alla V astmel ja võrdle lahtise 1.-ga. Peab olema sama noot.
3. 3. keelel vajuta erandina IV astmele, et võrrelda lahtise 2. keelega.
4. Edasi vajuta jälle V astmele ja võrdle lahtise naaberkeelega.
5. Kui naaberkeeltega võrdlemise teel häälestamine selge, katseta ka võrdlemist kaugemate keeltega.

Aparaadiga häälestamine

1. Häälestaja peab olema režiimil "Guitar" või "Chromatic".
2. A = 440 (mõnel häälestajal ei saagi seda muuta ja on alati õige).
3. Madaldusmärke (b, bb, bbb) ei tohi ekraanil olla. Nendega häälestad pilli madalamaks.
4. Kui aparaat jämedamaid keeli hästi kuulda ei taha, kasuta XII astme flažolette (vt eelmine lk).
5. Tõmba keelt roobi ligidalt ja mitte liiga vaikselt.

Häälestajaid on erinevaid. Katseta ka tahvelarvuti ja telefonirakendusi.

KUIDAS NETIST LUGUSID LEIDA

Kui tahad täpselt teada, kuidas kitarr mängib, lisa otsingusse "tab". Arvesta, et akordid on kirja pannud hobimuusikud ja vigu on palju.

Google search results for "another brick in the wall part 2 chords". The search bar shows the query. Below the search bar, there are tabs for Web, Images, Maps, Shopping, Videos, More, and Search tools. The results show about 142,000 results in 0.21 seconds. The first result is "Another Brick In The Wall Part 2 Chords (ver 2) by Pink Floyd ..." from tabs.ultimate-guitar.com. The second result is "Another Brick in the Wall Lyrics Part 2 - Pink-Floyd-Lyrics.com". The third result is "PINK FLOYD LYRICS - Another Brick In The Wall (Part II)" from www.azlyrics.com.

Eesti lugusid pead otsima eestikeelsetest kitarrifoorumitest. Aga kõigepealt kontrolli ESTER-ist, ega sulle vajalik lugu ehk trükitud pole.

Tegemist ongi noodiga, seega sammud raamatukokku! ... Või kooli, sest see on 8. klassi õpik :)

autor + pealkiri

Another Brick in the Wall (Part 2) Chords by Pink Floyd

Intro Dm

Dm
We don't need no education
Dm
We don't need no thoughts controlled
Dm
No dark sarcasm in the class room
Dm G
Teacher leave those kids alone...
G Dm
Hey...Teacher leave them kids alone...

The screenshot shows the ESTER website interface. At the top, there's a search bar with the text "tõnis mägi sinu hää". Below the search bar, there are buttons for "Sõna", "TARTU TÄIELIK KATALOOG", and "OTSI". The main content area shows a list of books, with the first entry being "1 Muusikaõpik 8. klass, [Noot] : uus õppekava / Aive Skuin, Karolina Sepp, Jaak Ojakäär, Anu Sepp". The entry includes details about the author, publisher, and year. The website also has a navigation bar with links like "Esilehele", "Täpsust otsingut", "Tallinn ESTER", "Uus otsing", and "Kasutusjuhend".

3. Lisaharjutused ansamblimängu arendamiseks

AULD LANG SYNE

KAHELE KITARRILE

ŠOTI RAHVAVIIS

First guitar tab system (measures 1-4):

- Measure 1: G (fret 0), Em (fret 0), Am (fret 0), D (fret 2)
- Measure 2: G (fret 0), C (fret 3), G (fret 0), C (fret 3)
- Measure 3: G (fret 0), C (fret 3), G (fret 0), C (fret 3)
- Measure 4: G (fret 0), C (fret 3), G (fret 0), C (fret 3)

Second guitar tab system (measures 5-8):

- Measure 5: G (fret 0), Em (fret 0), Am (fret 0), D (fret 2)
- Measure 6: G (fret 0), C (fret 3), G (fret 0), C (fret 3)
- Measure 7: G (fret 0), C (fret 3), G (fret 0), C (fret 3)
- Measure 8: G (fret 0), C (fret 3), G (fret 0), C (fret 3)

Teine kitarr mängib saadet kvintidega või arpedžoga (nagu korduses kirjas on)

First guitar tab system (measures 1-4):

- Measure 1: G (fret 0), Em (fret 0), Am (fret 0), D (fret 2)
- Measure 2: G (fret 0), C (fret 3), G (fret 0), C (fret 3)
- Measure 3: G (fret 0), C (fret 3), G (fret 0), C (fret 3)
- Measure 4: G (fret 0), C (fret 3), G (fret 0), C (fret 3)

Second guitar tab system (measures 5-8):

- Measure 5: G (fret 0), Em (fret 0), Am (fret 0), D (fret 2)
- Measure 6: G (fret 0), C (fret 3), G (fret 0), C (fret 3)
- Measure 7: G (fret 0), C (fret 3), G (fret 0), C (fret 3)
- Measure 8: G (fret 0), C (fret 3), G (fret 0), C (fret 3)

AULD LANG SYNE jätkub ...

9

Chords: G, Em, Am, D, G, C

13

Chords: G, Em, Am, D, G, C, G

WE WISH YOU A MERRY CHRISTMAS

KAHELE KITARRILE

INGLISE RAHVAVIIS

The image displays guitar and bass tablature for the song "We Wish You a Merry Christmas". It is written in 3/4 time and consists of two systems of staves. Each system includes a guitar staff (top) and a bass staff (bottom), both with a 3/4 time signature. The guitar staffs use a key signature of one flat (Bb) and a key signature of two flats (Bb, Eb). The bass staffs use a key signature of one flat (Bb) and a key signature of two flats (Bb, Eb). The tablature includes fret numbers (0-4) and accidentals (sharps and flats) to indicate the correct notes and fingerings. The first system covers measures 1 through 4, and the second system covers measures 5 through 10. The piece concludes with a double bar line at the end of measure 10.

System 1 (Measures 1-4):

- Measure 1: Guitar (Bb, Eb, F, G, A, Bb), Bass (Bb, Eb, F, G, A, Bb)
- Measure 2: Guitar (Bb, Eb, F, G, A, Bb), Bass (Bb, Eb, F, G, A, Bb)
- Measure 3: Guitar (Bb, Eb, F, G, A, Bb), Bass (Bb, Eb, F, G, A, Bb)
- Measure 4: Guitar (Bb, Eb, F, G, A, Bb), Bass (Bb, Eb, F, G, A, Bb)

System 2 (Measures 5-10):

- Measure 5: Guitar (Bb, Eb, F, G, A, Bb), Bass (Bb, Eb, F, G, A, Bb)
- Measure 6: Guitar (Bb, Eb, F, G, A, Bb), Bass (Bb, Eb, F, G, A, Bb)
- Measure 7: Guitar (Bb, Eb, F, G, A, Bb), Bass (Bb, Eb, F, G, A, Bb)
- Measure 8: Guitar (Bb, Eb, F, G, A, Bb), Bass (Bb, Eb, F, G, A, Bb)
- Measure 9: Guitar (Bb, Eb, F, G, A, Bb), Bass (Bb, Eb, F, G, A, Bb)
- Measure 10: Guitar (Bb, Eb, F, G, A, Bb), Bass (Bb, Eb, F, G, A, Bb)

WHISKEY IN THE JAR

IIRI RAHVAVIIS

7

12

Rahvaviisidest on käibel palju variante. Leiad need folktunefinder.com'i abiga.
Kuulsad salvestused sellest loost on teinud Thin Lizzy ja Metallica.

HOUSE OF THE RISING SUN

Üks kitarr mängib pöidlaga viisi.

Tablature for the first guitar part (pöidlaga viisi) in 3/4 time. The piece is in A minor (Am).

Staff 1 (Treble Clef):

- Measure 1: 0 (open string), 0 (open string), 2 (2nd fret)
- Measure 2: 3 (3rd fret), 3 (3rd fret), 2 (2nd fret)
- Measure 3: 0 (open string), 0 (open string), 0 (open string)
- Measure 4: 0 (open string), 0 (open string), 0 (open string)
- Measure 5: 0 (open string), 0 (open string), 2 (2nd fret)
- Measure 6: 0 (open string), 0 (open string), 0 (open string)
- Measure 7: 0 (open string), 0 (open string), 0 (open string)
- Measure 8: 0 (open string), 0 (open string), 2 (2nd fret)

Staff 2 (Bass Clef):

- Measure 1: 2 (2nd fret), 1 (1st fret), 0 (open string)
- Measure 2: 2 (2nd fret), 1 (1st fret), 0 (open string)
- Measure 3: 0 (open string), 1 (1st fret), 0 (open string)
- Measure 4: 0 (open string), 1 (1st fret), 0 (open string)
- Measure 5: 2 (2nd fret), 3 (3rd fret), 2 (2nd fret)
- Measure 6: 2 (2nd fret), 3 (3rd fret), 2 (2nd fret)
- Measure 7: 2 (2nd fret), 1 (1st fret), 1 (1st fret)
- Measure 8: 2 (2nd fret), 1 (1st fret), 1 (1st fret)

Chords: Am, C, D, F

Dynamic: *p* (piano)

Teine kitarr mängib arpedžoga saadet. Akordimärgid on igaks juhuks kirjas.

Tablature for the second guitar part (arpedžoga saadet) in 3/4 time. The piece is in A minor (Am).

Staff 1 (Treble Clef):

- Measure 1: 2 (2nd fret), 2 (2nd fret), 2 (2nd fret)
- Measure 2: 0 (open string), 0 (open string), 0 (open string)
- Measure 3: 2 (2nd fret), 0 (open string), 2 (2nd fret)
- Measure 4: 2 (2nd fret), 2 (2nd fret), 2 (2nd fret)
- Measure 5: 2 (2nd fret), 2 (2nd fret), 2 (2nd fret)
- Measure 6: 2 (2nd fret), 2 (2nd fret), 2 (2nd fret)
- Measure 7: 2 (2nd fret), 2 (2nd fret), 2 (2nd fret)
- Measure 8: 2 (2nd fret), 2 (2nd fret), 2 (2nd fret)

Staff 2 (Bass Clef):

- Measure 1: 2 (2nd fret), 1 (1st fret), 0 (open string)
- Measure 2: 2 (2nd fret), 1 (1st fret), 0 (open string)
- Measure 3: 0 (open string), 1 (1st fret), 0 (open string)
- Measure 4: 0 (open string), 1 (1st fret), 0 (open string)
- Measure 5: 1 (1st fret), 0 (open string), 0 (open string)
- Measure 6: 1 (1st fret), 0 (open string), 0 (open string)
- Measure 7: 1 (1st fret), 0 (open string), 0 (open string)
- Measure 8: 1 (1st fret), 0 (open string), 0 (open string)

Chords: Am, C, E

17

Am C D F

25

Am E Am E⁷

Rohkem seadeid mitme kitarriga mängimiseks leiad Kitarrikool.ee lehelt.

4. Kitarri valimise abimaterjal

KUIDAS VALIDA KITARRI

Kitarri valides tuleb vastata kahele küsimusele: kes hakkab mängima ja mida hakkab mängima? Nendele küsimustele vastuseid otsides laheneb kolmas küsimus – kui palju maksab? – juba iseenesest. Kitarri kasutatakse paljudes muusikastiilides ning erinevaid pillitüüpe on palju. Varieeruda võib suurus, kuju, materjal, funktsionaalsus, keelte arv, kõlaomadused, värv ja loomulikult hind. Ka mängijate omadused varieeruvad pisut: pikkus, käte ja sõrmede suurus, anded, kogemused ja huvid. Muusikat teha saab iga kitarriga ja algus on paljude stiilide puhul sarnane. Algaja käes teevad peaaegu kõik pillid algul sama häält. Siiski oleks parem alustada pillitüübiga, mis mängija taotlusi võimalikult hästi toetab.

MÕNED NÄITED

• **Sass (18):** “Eesmärk on sõprade ja enda laulu saata. Me pole laulukorüfeed ja teeme lihtsat muusikat: rahvamuusikat, rokki – seda, mis parajasti meeldib. Arvan, et mulle sobib akustiline kitarr. Kas naiton- või metallkeeltega, seda veel ei tea, aga elektrikat praegu ei soovi, kuna mulle on tähtis, et saaksin pilli lihtsa vaevaga kaasas kanda ja igal pool mängida.”

• **Joel (16):** “Olen lapsest saati isa kõrvalt bluusi kuulanud ja kontsertidel kaasas käinud. Mõtlesin, et peaks ise ka natuke pillimängu õppima. Kaalun, kas alustada elektrikitarriga või akustilisega, kuid kindlasti mitte naitonkeeltega, sest sellist pole ma üheski bluusibändis näinud.”

• **Ants (12):** “Läksin muusikakooli kitarri õppima juba kolmandas klassis. Õpetaja ütles, et peame ostma naitonkeeltega kitarri. Esimene pill oli väiksemat mõõtu ja vineerist, aga nüüd sain suurema. See on täispuidust kaanega ja valjem kui väike.”

• **Anna (15):** “Kuulan põhiliselt metal’it ja tekkis tahtmine ise ka midagi osata. Alustasin kohe elektrikitarriga. Tahtsin kindlasti musta pilli, aga sain ikkagi roheka, sest sellel olid metal’i jaoks sobivad helipead ja muud vidinad. Hind ka sobis. Alguses mängisin läbi arvuti, hiljem sain võimendi, aga kodus mängin ikkagi enamasti kõrvaklappidesse, sest keegi peale minu sellist muusikat kuulata ei soovi.”

KITARRIDE LIIGID

Nailonkeeltega ehk klassikaline kitarr on kasutusel peale klassikalise muusika ka džässis, bossanoovas, paljude maade rahvamuusikas ja popis. Klassikalise kitarriga saab mängida põhimõtteliselt kõike ja ta on alustamiseks hea, sest keeled on pehmed ja keelte vahed laiad. Hoolimata muusikastiilist on see lastele alati hea valik.

Metallkeeltega ehk western-kitarr on suurema kerega, peenema kaelaga ja metallist keeltega. Sellist pilli kasutatakse rokis, popis, bluusis, folgis ja tegelikult igal pool. Eeliseks on vali heli. Algul võivad sõrmed metallkeeli vajutades veidi valusaks muutuda, aga sellega on võimalik harjuda. Pluss on see, et metallkeeled püsivad veidi paremini hääles kui nailonkeeled. Üheksal juhul kümnest ostetakse just selline pill.

Elektrikitarride maailm on kirju. Muusikastiile, kus neid kasutatakse, on lõputult. Samas on 7–8 legendaarset pillitüüpi, millega on salvestatud suurem osa maailma popist ja rokist. Neist levinumad on Gibson Les Paul, Fender Stratocaster ja Telecaster ning nende arvukad koopiad erinevate nimede all.

KITARRIDE HINNAD

Kitarr on üks odavamaid muusikainstrumente. Eks see on ka üks kitarride kuulsuse põhjustest. Jätame

triangli ja parmupilli kõrvale, aga näiteks üsna keskpärase kontrabassi hinna eest saaksid peotäie korralikke kitarride. Klaverite ja viiulite hindadest rääkimata. Kitarr on lihtne pill – kastil pulk küljes ja keeled peal. Traditsiooniliselt ehitatakse kitarride puust. Aga millisest puust ja kas sel ka mingit tähtsust on?

Vineerist akustilised kitarrid. Lihtsaimate kitarride kõlakast on tehtud lamineeritud puidust (põhimõtteliselt vineerist). Näib uskumatu, aga vineerist kitarride õnnestub Aasias toota alla 10 euro tüki! Need pillid jõuavad postimüügikataloogide, ehituspoodide ja eBay kaudu ka Eestisse ja müügihind võib siia jõudes olla kuni 100 eurot. Tegin ühe video, kus sellist pilli katsetan: www.kitarr.ee/millest-on-tehtud-odavad-kitarrid

Vineerist tehakse samas ka korralikke pille. Suur osa õpilastest ja hobikitarristidest mängib just vineerist kitarridega. Üleni vineerist on ka need 16–rublased veneaegsed kitarrid, mis su vanaema-vanaisa juures kapi otsas on. Enam-vähem mängitavate vineerist pillide hinnad algavad umbes 100 eurost.

Täispuidust kõlakaanega akustilised kitarrid. Kõige rohkem mõjutab akustilise kitarride häälet kõlakaas ja vineeri asemel täispuidust kaane kasutamine

tundub seega mõistlik. Selle kategooria pillide hinnad algavad umbes 150 eurost ning ulatuvad vabalt üle 1000. Järgmise sammuna võib ka kõlakasti tagakaas täispuidust olla. Siis on vaid küljed kihtidest kokku liimitud.

Üleni täispuidust akustilised kitarrid. Levinud kõlakaane materjalid on kuusk ja seeder. Seeder annab teravama kõla, kuusk pehmema. Seeder on ka veidi hapram. Külgedeks ja tagakaaneks kasutatakse roosipuud, odavamal juhul ka mahagoni. Täispuidust klassikalise kitarri võib saada 500 euroga, aga sel juhul ei pruugi ta tingimata mõnest vineerist külgedega pillist parem olla. Üldiselt saab korraliku klassikalise kitarri kätte umbes 1500 (kasutatud meistripill) kuni 3000 euro eest. Professionaalsel tasemel klassikalist kitarri mängitakse alati meistripilliga, metallkeeltega kitarride puhul sobivad ka kallid vabrikupillid.

Elektrikitarrid

Ka siin on olemas täielik "põhjakiht" nii hinna kui kvaliteedi mõttes, aga enam-vähem korralike pillide hinnad algavad 200 eurost. Pillide kirjeldusi lugedes näed siingi erinevate materjalide nimetusi ning lisaks puidule tulevad mängu ka riistvara ja helipead. Helipeadel on oma tüübid: ühe mähisega (single coil)

ja topeltmähisega helipead (humbucker). Viimane annab võimsama signaali ja teeb vähem müra. Teatud stiilides on aga tarvis just ühekordse helipea häält. Pillil võivad olla ka mõlemat tüüpi helipead, sobides nii erinevate muusikastiilide mängimiseks. Aktiivhelipea tähendab, et pilli sees on pisike eelvõimendi. Seda kasutatakse peamiselt metal'is.

KITARRIDE MÕÕDUD

Kitarride suurused varieeruvad 1/4–4/4. 4/4 on täismõõdus kitarr ja 1/4 on kõige väiksem. Tähtsad on mensuuri mõõdud ehk keelte vibreeriva osa pikkus, kõlakasti suurus ja keelte vahe. Klassikalisel pillil on need proportsioonid paigas, nii et kui keeled on lühemad, tähendab see ka väiksemat kõlakasti. Peale 4/4 mõõdu standardseid mõõte pole ja mõne tootja 1/2 pill on sama suur kui teise tootja 3/4 mõõt. Nii et väga laialt võttes kehtivad sellised arvud:

1/4 sobib 4–7 aastastele kitarristidele,
1/2 sobib 7–9 aastastele kitarristidele,
3/4 sobib 9–11 aastastele kitarristidele,
7/8 sobib igas vanuses kitarristidele,
kel pikkust vähemalt 140 cm,
4/4 sobib igas vanuses kitarristidele,
kel pikkust vähemalt 150 cm.

Metallkeeltega kitarridel on erinevaid keretüüpe, mille suurus pole alati keelte pikkusega seotud. Dreadnought ja jumbo on üsna suured, concert aga väiksem. Näiteks 3/4 dreadnought'i kõlakast on võrreldav 4/4 klassikalise pilli kõlakastiga. Ka elektrikitarridel on erineva pikkusega keeli ja erineva suurusega keresid. Les Pauli tüüpi pillide keelte pikkus on 24,9 tolli ja Stratocasteril 25,5. Seega on Les Paulil esimeste astmetraatide vahed väiksemad. Toodetakse ka lastele mõeldud elektrikitarrre.

MIDA ENNE OSTMIST KONTROLLIDA

Kui sa veel mängida ei oska, saad pilli vaid silmadega kontrollida. Ka vaid vaadates võib üht-teist olulist märgata.

- **Keelte kõrgus.** Klassikalise kitarril puhul peab keelte kõrgus XII astmetraadi juures olema 4–5 mm, akustilise kitarril puhul 3–4 mm ja elektrikitarril puhul isegi vähem. Keelte kõrgust saab enamasti muuta. Elektrikitarril on kõige rohkem reguleerimise võimalusi, klassikalisel kõige vähem. Pill võiks kohe algusest peale seadistatud olla, muidu lähed poest otse meistri juurde. Rohkem saad sel teemal lugeda siit:
 - www.kitarr.ee/kui-korgel-peavad-olema-kitarri-keeled/
 - www.kitarr.ee/truss-rod/

- **Kitarrikaela kõverus.** Klassikalise kitarril kael peab olema peaaegu sirge. Akustilise ja elektrikitarril kael võib olla ka pisut nõgus. Mitte kunagi ei tohiks kitarrikael olla kummis, muidu ei mahu keeled vibreerima. Mingeid muhke ega kühme olla ei tohi. Iga keele peab saama igal astmel puhtalt kõlama.

- **Kahjustused.** Lakikahjustused on esteetiline probleem, mis kõla ei mõjuta. Kui aga miski on liimist lahti, murdunud või roostes, siis sellega leppima ei pea. Keelte kallal norida ei maksa, neid kulub kilode kaupa.

- **Häälestatavus** silma järgi hinnatav ei ole. Üldiselt käib asi nii: XII astme flažolett peab andma täpselt sama noodi, mis XII astmel alla vajutatud noot. Elektrikitarril puhul on see reguleeritav, akustiliste puhul mitte. Kui ilmneb, et pilli ei saagi häälda panna, siis tähendab see, et on vaja seadistada või on tegemist praaktootega. Häälestatavust võid kontrollida ka häälestusaparaadiga (kasvõi mobiilse rakendusega): pane lahtine keel häälda ja mängi läbi keele kõik astmed. Kui ilmneb, et kõrgemale liikudes enam noodid hääles pole, ongi tegemist mingi veaga.

Rohkem saad kitarride hooldamisest lugeda siin (tasuta, aga pead olema Kitarrikooli sisse loginud):

- www.kitarrikool.ee/internetikursused/kitarri-haalelestamine-jaholdus.html